

Bibliobusna služba Knjižnice "Nikola Zrinski" Čakovec

Herman, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:506143>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI

Izvanredni diplomski studij

Ak. god. 2020./2021.

Matea Herman Talaš

Diplomski rad

Bibliobusna služba Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec

Mentorica: Izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić

Zagreb, 2020.

Sadržaj

1. Uvod	5
12. Što je pokretna knjižnica?.....	5
.	.
2 2.1. Zašto pokretna knjižnica?.....	6
.	.
3. Definicija bibliobusa.....	7
3. 1. Počeci bibliobusne službe u Međimurskoj županiji.....	8
3. 2. Iz prošlosti bibliobusne službe.....	8
3.2.1. Prvo bibliobusno vozilo.....	9
3. 3. Financiranje rada bibliobusne službe	9
3. 4. Knjižnični fond bibliobusa	9
3. 5. Odjeli Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec.....	10
3. 5. 1. Knjižnična djelatnost.....	10
3. 5. 2. Odjel za odrasle - Opći odjel.....	10
3. 5. 3. Odjel nabave.....	10
3. 5. 4. Dječji odjel.....	11
3. 5. 5. Studijski odjel.....	11
3. 5. 6. Zavičajni odjel.....	11
4. Programi i aktivnosti bibliobusne službe.....	12
4.1. Knjižnične usluge za djecu rane dobi bibliobusne službe Međimurske županije.....	13
4.2. Vrećica pričalica.....	14
4.2.1. Što je „Vrećica pričalica“?.....	15
4.3. Četrdeset godina kulture bibliobusne službe.....	18
4.4. Suvremena bibliobusna služba.....	23
5. Istraživanje zadovoljstva korisnika uslugama bibliobusne službe „Nikola Zrinski“ Čakovec u Međimurskoj županiji.....	23
Uvod u istraživanje.....	23
5.1. Metodologija i uzorak	24
5.2. 5.3. Rezultati istraživanja	25
5.4. Rasprava o rezultatima.....	31
5.5. Istraživanje zadovoljstva zaposlenika bibliobusa knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec.....	32
5 5.5.1. Metodologija i uzorak.....	32
5.5. 2. Rezultati istraživanja.....	33
6. Zaključak.....	34
7. Literatura.....	35
8. Prilog 1.....	37
Summary.....	41

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz citiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Matea Herman Talas

Zahvaljujem svojoj mentorici, prof. dr. sc. Ani Barbarić, na svakom savjetu tijekom vođenja diplomskog rada.

1. Uvod

U samom je radu naglasak stavljen na bibliobusnu službu Međimurske županije i njezin izuzetan doprinos u današnjem svijetu koji neposrednom korisniku omogućava dobivanje točne informacije i zadovoljava njegove informacijske potrebe.

Pružanje informacija jedan je od osnovnih ciljeva narodnih knjižnica koje ga ostvaruju osluškivanjem svojih korisnika. Upravo osluškivajući svoje korisnike, narodne se knjižnice žele približiti onim korisnicima kojima je to najpotrebnije. Kako bi smanjile bilo kakvu društvenu isključenost svojih korisnika, narodne knjižnice provode različite programe, ali nude i usluge koje su neposredno vezane uz samog korisnika kao što je i bibliobus. S bzirom da neki korisnici nemaju pristup stacioniranim knjižnicama, bibliobus je primjer dobrog rješenja kako se približiti društveno isključenim skupinama korisnika i posebnim skupinama, misleći tu prije svega na osobe s invaliditetom, slijepe i slabovidne osobe.

Površinom jedna od najmanjih, ali najgušće naseljena županija, Međimurje prolongira s koljena na koljeno ljubav prema kulturi i knjizi općenito. Svrha svake knjižnice jest neposredan kontakt sa svojim korisnicima, a najbolji i najučinkovitiji način kako to ostvariti, očituje se upravo u pružanju bibliobusnih usluga svima onima kojima su potrebne. Živimo u vrijeme opće informatičke globalizacije i interneta, te vremena u kojem se suptilno potiskuje knjiga u onom fizičkom i metafizičkom smislu koji nam knjiga pruža te se naš svijet gradi od površinskih informacija i života na društvenim mrežama. Možda, upravo u tome leži razlog koliko je važno sačuvati korijene i tradiciju u kojoj nas sve okuplja knjižnica, bila ona stacionirana ili pokretna. Neminovno je održati integritet svake knjižnice i držati korak sa vremenom, ali pritom ne zaboraviti na korisnike kao krajnje izvore. U Hrvatskoj kao i svijetu nailazimo na probleme na koje se stalno upozorava putem knjižničarske zajednice vezano uz bibliobusne službe i njezine djelatnosti kao što su nedostatak novca, zastarjelost vozila i informatizacija sustava. Rad naglašava povijest, razvoj, djelovanje, važnost i stanje bibliobusne službe u Međimurju od njezinih najranijih početaka pa sve do danas.

2. Što je pokretna knjižnica?

Prema Zakonu o knjižnicama¹ postoje standardi² za pokretne knjižnice - bibliobuse kojima se utvrđuju oblici rada i uređenje bibliobusne službe. Pokretna knjižnica je privremeni ili stalni oblik opsluživanja korisnika u malim, razasutim naseljima ili u pravnim osobama gdje nema uvjeta za druge oblike djelovanja narodne knjižnice. Rad pokretnih knjižnica pobliže se uređuje Standardima za pokretne knjižnice – bibliobuse. Knjižnica na kotačima, tj. bibliobus najpoznatiji je oblik pokretnih knjižnica koji djeluje kao produžetak narodnih knjižnica.

Bibliobus je posebno vozilo prikladno opremljeno (odabran knjižnični fond, police, katalozi i razglas), namijenjeno prijevozu i posudbi knjižnične građe.

Bibliobus je ustrojben jedinica narodne knjižnice i sastavni je dio knjižnične mreže grada ili općine. Bibliobus opskrbljuje knjigama, časopisima i drugim izvorima informacija i najmanje zajednice (gradske četvrti, prigradska i seoska naselja) gdje nema uvjeta za druge oblike djelovanja narodne knjižnice i time znatno pridonosi informiranju i naobrazbi stanovništva.³

2.1. Zašto pokretna knjižnica?

Osnovno obilježje i prednost pokretne knjižnice je mogućnost da istim fondom, osobljem i opremom pruža knjižnične usluge stanovništvu na međusobno udaljenim područjima.

Ona je vrlo često i prvi i jedini oblik knjižnične djelatnosti dostupan stanovništvu u njihovim mjestima boravka.⁴

Najvažnije usluge pokretne knjižnice su:

1. pokretljivost, tj. mogućnost da može poslužiti i nekoliko međusobno udaljenih područja u istom danu

2. racionalnost, tj. uštede u poslovanju jer se usluga na velikom području pruža istim fondom i osobljem i ostvarivanje rezultata koji zadovoljavaju knjižnične norme i kvalitetom i kvantitetom usluge, jer se o poslovanju pokretne knjižnice (nabavi, obradi građe, educiranju djelatnika i sl. brine matična knjižnica).

Jasno je vidljiva potreba i korist bibliobusa u zajednici: omogućavanje dostupnosti barem nekih oblika kulturne, informativne i obrazovne ponude kroz knjižnične usluge, pokretne knjižnice

¹ Zakon o knjižnicama. // Narodne novine, 17/19 (2019.). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_02_17_356.html (2.6.2020.)

² Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Narodne novine 58(1999) URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/standardi_narodne.pdf (1.5.2020.)

³ Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Narodne novine 58 (1999) URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/standardi_narodne.pdf (3.6.2020.)

⁴ Črnjar, Ljiljana; Ljiljana Vugrinec. Uloga i značaj pokretnih knjižnica u životu lokalne zajednice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 3/4 (2010), str. 125-139.

nezamjenjivo pridonose kvaliteti života stanovništva. Naime, pokretne knjižnice dolaze do malih mjesta koja su često prometno izolirana, smještena u rubnim područjima pojedinih županije, a često se radi i o gospodarski slabije razvijenim područjima, s pretežno poljoprivrednim stanovništvom i vrlo skromnim općinskim proračunima. Također, važna je uloga pokretnih knjižnica u predgrađima većih gradova u kojima ne postoje knjižnični ogranci, a često ni odgovarajući javni prijevoz koji bi stanovnicima omogućio nesmetano korištenje kulturne infrastrukture koja se većim dijelom nalazi u gradskim središtima.⁵

3. Definicija bibliobusa

Autorice Ljiljana Črnjar i Ljiljana Vugrinec u svom članku objašnjavaju razliku između pojmova „pokretna knjižnica“ i „bibliobus“:

„Pokretna knjižnica, u najširem smislu, zbirka je knjižnične građe smještene u nekoj vrsti prijevoznog sredstva: cestovnog vozila, broda, zrakoplova i dr. Najčešća vrsta pokretne knjižnice je bibliobus - vozilo na autobusnom ili kamionskom podvozju, namjenski građeno i opremljeno za smještaj knjižnične građe.“⁶

Nadalje u kontekstu pokretnih knjižnica važno je spomenuti i IFLA-ine Smjernice za pokretne knjižnice⁷ gdje se navodi kako naziv „pokretna knjižnica“ uglavnom koriste britanski/ australski knjižničari koji ga koriste kako bi opisali motorno vozilo koje prenosi knjižničnu građu te svaka knjižnična usluga koja nije stacionirana na jednom mjestu pripada kategoriji pokretnih knjižnica.

Bibliobus je pokretna knjižnica koja ima osoblje i opremu što omogućuje pružanje knjižničarske usluge na razini odgovarajućeg knjižničnog stacionara... a smješten je u vozilu-kombi, autobus, tegljač s prikolicom i sl. te svojom pokretljivošću omogućuje da se istim fontom i osobljem služi više međusobno udaljenih područja u istom danu.

Bibliobus je ustrojbeno jedinica narodne knjižnice i sastavni je dio knjižnične mreže grada ili općine. Bibliobus opskrbljuje knjigama, časopisima i drugim izvorima informacija i najmanje zajednice (gradske četvrti, prigradska i seoska naselja) gdje nema uvjeta za druge oblike djelovanja narodne knjižnice i time znatno doprinosi informiranju i naobrazbi stanovništva.⁸ Djelatnost bibliobusne službe također je definirana tim standardima.

⁵ Ibid.

⁶ Črnjar, Ljiljana ; Vugrinec, Ljiljana. Uloga i značaj pokretnih knjižnica u životu lokalne zajednice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, ¾ (2010), str.126.

⁷ Smjernice za pokretne knjižnice /prerađeno izdanje priredila radna skupina IFLA-ine Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Ianom Stringerom ; [s engleskog prevela Sanja Kovačević]. 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str.11

⁸ Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Standardi za pokretne knjižnice – bibliobuse // Narodne novine 58 (1999)URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html (1.5.2020.)

3.1. Počeci bibliobusne službe u Međimurskoj županiji

Bibliobusna služba Međimurske županije nema tako dugu tradiciju kao Bibliobusna služba u Karlovcu čiji počeci sežu u 1911. godinu. Kod nas počeci bibliobusne službe, sežu u 1958.godinu, kada je *Knjižnica* imala osam velikih kofera koji su kolali po selima Međimurske županije i predstavljali pravu malu atrakciju. Bibliobusna služba, koja djeluje u Međimurju od 1979. godine ima značajnu ulogu u promicanju znanja i kulture u najsjevernijoj županiji. Bibliobusna služba omogućava dostupnost znanju i informacijama svim stanovnicima Međimurske županije bez obzira na udaljenost, imovinsku i socijalnu udaljenost. U travnju 1979. godine, na 22. sjednici SIZ-a kulture Međimurja, donijeta je odluka, da je jedan od prioritetnih zadataka za razvoj kulture međimorskog kraja, financiranje i sufinanciranje bibliobusa i biliobusne službe koja će djelovati u sastavu Knjižnice i čitaonice Čakovec. Na prvo putovanje bibliobus je krenuo 30.listopada 1979.godine, čime je na jedan poseban način obilježen i mjesec knjige. U početku je bibliobus obilazio 19 stajališta.⁹

U najsjevernijoj i najgušće naseljenoj županiji Republike Hrvatske, smještenoj između dviju rijeka; Mure i Drave, *utaborila se* Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec kao matična služba sa pripadajućim bibliobusom kao pokretnom knjižnicom s 35 stajališta. Mreža knjižnica pokrivene su sve jedinice lokalne samouprave, a sastoji se od pet narodnih knjižnica, 31 knjižnice osnovnih škola, šest knjižnica srednjih škola i jedne visokoškolske knjižnice.¹⁰

3.2. Iz prošlosti bibliobusne službe

Počeci bibliobusne službe sežu u 1957. godinu kada su knjige u sanducima kolale po selima Županije. Prvo namjensko vozilo pokretne knjižnice krenulo je na svoje putovanje u listopadu 1979. godine kada je bibliobus u svom dvotjednom ciklusu obilazio 19 stajališta, te je bio prava mala atrakcija.

Nakon 24 godina od osnutka bibliobusne službe, staro je vozilo u prosincu 2003. godine zamijenjeno novim, koje i danas u svom dvotjednom ciklusu obilazi 29 stajališta u Županiji.

⁹ Križan, Ljiljana. Povijest Bibliobusne službe Međimurske županije. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa ; uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012.

¹⁰ Kraljić, Dina. Lokalne pokretne knjižnice i Bibliobusna služba knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa ; uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012., str.45

3.2.1. Prvo bibliobusno vozilo

Prvi pokušaji formiranja pokretne knjižnice sežu u 1965. godinu kada je prilično velik broj sela u kotaru Čakovec imao svoje knjižnice. Financijska sredstva za nabavu knjiga u knjižnicama kotara bila su premala, a knjižnice loše opremljene. Čitatelji su bili nezadovoljni ponudom knjiga te je Prosvjetno vijeće općine Čakovec odlučilo riješiti taj problem.

1979. godine u listopadu na svoje prvo putovanje duž Međimurja krenulo je prvo namjensko vozilo pokretne knjižnice. U dvotjednom ciklusu bibliobus je obilazio 19 stajališta. Djelatnici službe u to vrijeme su bili vozač Milivoj Slaviček i knjižničar Josip Fuss. Knjižnični fond obuhvaćao je 2000 knjiga za 1566 članova.¹¹

3.3. Financiranje rada bibliobusne službe

Prihodi iz proračuna Međimurske županije planirani su za financiranje rada bibliobusne službe te za financiranje plaće za dvoje zaposlenika. Model organizacije bibliobusnih službi pretežno uz županijske matične knjižnice nametnuo se kao dominantan zbog više razloga. Prema Pravilniku o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj¹² jedna od ključnih zadaća županijskih matičnih narodnih knjižnica je skrb o izgradnji jedinstvene mreže knjižnica na području županije najprimjerenijim organizacijskim oblicima mreže. Županijske matične knjižnice kadrovski su i stručno ekipirane da mogu biti logističko uporište bibliobusnim službama.¹³

3.4. Knjižnični fond bibliobusa

Fond Bibliobusa čini cca. 11.000 jedinica knjižnične građe, od čega se cca. 4.000 nalazi u samom Bibliobusu. Fond Bibliobusa pretraživ je putem on-line kataloga.

Fond čine: slikovnice, dječje knjige, lektire, stripovi, klasična i suvremena djela književnosti, popularno-znanstvena literatura, zbirka igranih, dokumentarnih i crtanih DVD filmova te referentna zbirka.

¹¹ Križan, Ljiljana. Povijest Bibliobusne službe Međimurske županije. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa ; uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012.

¹² Pravilnik o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 43 (2001) URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_05_43_715.html (3.3.2020.)

¹³ Črnjar, Ljiljana; Vugrinec, Ljiljana. Uloga i značaj pokretnih knjižnica u životu lokalne zajednice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 3/4 (2010), str. 125-139.

3.5. Odjeli Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec

3.5.1. Knjižnična djelatnost

Knjižnice su danas informacijska središta koja pružaju mogućnost slobodnog pristupa relevantnim i provjerenim informacijama; knjižnice su mjesta cjeloživotnog učenja, mjesta susreta i novih spoznaja. Definicija narodne knjižnice prema UNESCO-vom Manifestu za narodne knjižnice¹⁴ glasi kako je „narodna knjižnica mjesno obavijesno središte, koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i obavijesti. Službe se narodne knjižnice zasnivaju na jednakosti pristupa svima, bez obzira na dob, rasu, spol, vjeru, nacionalnost, jezik ili društveni položaj. Posebne se službe i građa moraju osigurati za one korisnike koji se iz bilo kojeg razloga ne mogu služiti redovitim uslugama i građom, na primjer za pripadnike jezičnih manjina, osobe s tjelesnim oštećenjima, bolesnike u bolnicama ili zatvorenike.“

Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec, matična je knjižnica Međimurske županije, a temeljno poslanje knjižnice jest približiti informacije, znanje i kulturu stanovništvu same Međimurske županije, odgovoriti na potrebe i zahtjeve korisnika odabranim i stručnim mrežnim uslugama kako bi se promoviralo čitanje i što boja informacijska pismenost svakog korisnika.¹⁵

3.5.2. Odjel za odrasle - Opći odjel

Odjel za odrasle i mladež, najveći je odjel Knjižnice po svojem broju članova, po bogatstvu knjižničnog fonda i veličini prostora, namijenjen je korisnicima; starijim građanima, studentima i učenicima srednjih škola. Odjel svojim korisnicima nudi bogat izbor beletristike (prozu, poeziju, dramska djela) iz hrvatske i strane književnosti, znanstvenu, znanstvenofantastičnu, popularnu literaturu iz područja humanističkih, društveno političkih, znanstvenih, prirodnih umjetnosti. Školska lektira najviše je primamljiva učenicima srednjih škola koju rado posuđuju. Stručno knjižničarsko osoblje uvijek je pri ruci i svojim korisnicima nudi nove informacije kao i katalog knjižnice koji je pretraživ putem računala. Na Općem odjelu, zbog nedostatka prostora smještena je i zbirka multimedije koja korisnicima nudi preko 700 glazbenih naslova kao i oko 1600 filmskih. Čitaonica novina i časopisa smještena je u samom prostoru Općeg odjela i dostupna je svakom korisniku uz predočenje članske iskaznice. Prostor Općeg odjela služi i kao glavna pozornica za održavanje različitih tribina, predstavljanja knjiga, obilježavanje obljetnica i važnih

¹⁴ UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 37(1994), str. 251-254. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.html (2.3.2020.)

¹⁵ Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.

URL: https://www.cakovec.hr/dokumenti/sjednice/2015/gk/gk16/knjiznica_plan.pdf (4.5.2020.)

kulturno-umjetničkih događaja za zajednicu s glavnim ciljem približavanja knjige samom korisniku.¹⁶

3. 5. 3. Odjel nabave

Vrši se nabava knjižnične građe, inventarizacija i zaštita građe, tehnička obrada knjižnične građe. Knjižnična građa pristiže u Knjižnicu kupnjom, otkupom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, poklonima autora, nakladnika ili građana, kao obavezan primjerak, zamjenom i razmjenom.¹⁷

3.5.4. Dječji odjel

Na dječjem odjelu se nalazi literatura namijenjena predškolskoj i školskoj djeci te mali kutić za roditelje. Zbog lakšeg snalaženja, knjige su posložene tematski (bajke, edukacijske slikovnice, slikovnice o životinjama, religija i sl.), a za one malo starije prema pravilima struke (UDK). Osim lektire, školarci mogu posuđivati i mnoštvo zabavnih i edukativnih knjiga. U sklopu dječjeg odjela djeluje i igraonica *Bamblek* gdje se provode radionice, kvizovi, predavanja, književni susreti za najmlađe, a sve sa ciljem da se djeci pruža osjećaj sigurnosti, ljubavi i sreće, da ih se educira i usmjerava da odrastu u mlade ljude sposobne za svijet. Igraonica je mjesto gdje djeca uče na neformalan način i stječu obrazovanje, a namijenjena je djeci predškolskog, kao i školskog uzrasta, ali i djeci s posebnim potrebama pri čemu se prati razvoj lokalne sredine i zajednice.

3.5. 5. Studijski odjel

Proširenjem prostora knjižnice u nove prostore Časničkog doma dobiven je novi odjel koji zadovoljava sve Standarde za narodne knjižnice i Pravilnik o matičnoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Studijski odjel sa čitaonicom namijenjen je učenicima, studentima i svima onima koji se bave studijskim i znanstvenim radom. Korisnici mogu dobiti knjige i drugu građu iz izdvojenih fondova koji se ne posuđuju izvan knjižnice (Zaštićeni fond). Odjel sadrži bogatu zbirku znanstvene i stručne literature iz svih područja ljudske djelatnosti, priručnike, antologije; referentnu zbirku (opće i specijalne enciklopedije, rječnike, leksikone, atlase...) i zbirku periodike, naravno takva vrsta građe se ne posuđuje već se koristi na odjelu.¹⁸

3. 5. 6. Zavičajni odjel

Zbirka *Insulana* Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec započela se formirati 1978. godine. Zbirka je dobila naziv prema starom rimskom nazivu za Međimurje, koji je glasio *Insula Muro-Dravana*. U zbirci je sakupljen sav tiskani i na drugi način umnoženi materijal, kao i neknjižnična građa vezana

¹⁶ Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.

URL:https://www.cakovec.hr/dokumenti/sjednice/2015/gk/gk16/knjiznica_plan.pdf (7.5.2020.)

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

za Međimurje. Građa zbirke sadržajno obuhvaća sve publikacije i drugu građu o zavičaju, počevši od njegova zemljopisnog položaja, nastanka, povijesnog razvoja i tema vezanih za suvremeni život. Problem zavičajne zbirke bio je u prikupljanju stare građe, zahvaljujući čestim promjenama gospodara Međimurja, vrijedna građa odnošena je i prisvajana kao vlastito nacionalno blago gospodara Međimurja. Posebna važnost u zavičajnoj zbirci jesu upravo *ostavštine*, a u *Insulani* nalaze se ostavštine znamenitih osoba: Josipa Vrhovskog, Eve i Jože Požgaj, Petre Ferković, dr. Ivana Novaka i dr. Milane Novak- Gavrančić.¹⁹

Slika 1. Članovi čitateljskog kluba *Bla-bla*

4. Programi i aktivnosti bibliobusne službe

Bibliobusna služba provodi kontinuirano programe za svoje korisnike – *Čitajmo im od najranije dobi*, *Guglanje za mudrice*, *Vrećica pričalica*, kojima se razvijaju navike čitanja i pismenosti, s dugoročnim ciljem stvaranja aktivnih čitača i informacijski pismenih odraslih ljudi.

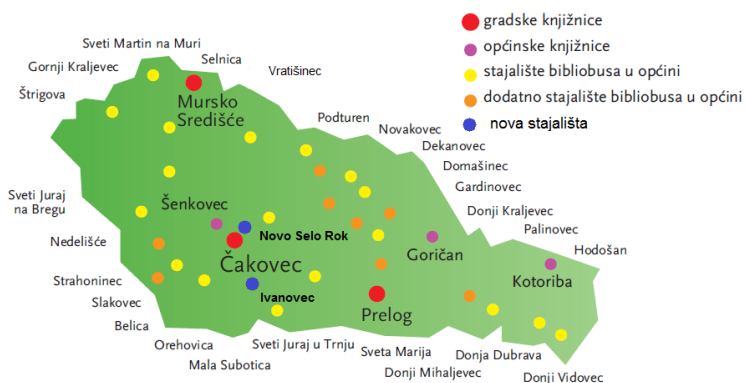
Pružanje knjižničnih usluga pokretnim knjižnicama vrlo je učinkovit način za smanjivanje problema društvene isključenosti. Postoje posebni bibliobusi namijenjeni upravo pojedinim skupinama korisnika – npr., školskoj djeci ili osobama treće životne dobi i sl. – poglavito onima kojima je teže doći do stacioniranih knjižnica, ili imaju potrebe za specifičnim pristupom i posebnom vrstom usluga. Na istom tragu, i pokretne knjižnice u Hrvatskoj posebno su okrenute takvim ranjivim skupinama korisnika te ih nastoje obuhvatiti svojim uslugama.²⁰ Bibliobusna služba, koja djeluje u Međimurju od 1979. godine, i ove je godine omogućila dostupnost znanju i informacijama svim stanovnicima Međimurske županije bez obzira na udaljenost, imovinsku i socijalnu situaciju.

¹⁹ Ibid.

²⁰ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd., (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Bibliobus svakodnevno kreće na teren s fondom od cca. 4.000 svezaka. U svom dvotjednom ciklusu prema ustaljenom rasporedu bibliobus obilazi 31 stajalište.

Od siječnja 2019. godine bibliobus ima dva nova stajališta – Ivanovec i Novo Selo Rok.

Slika 2. Raspored stajališta nakon 2015.godine

S ciljem poticanja čitanja, 2019. godine na stajalištu bibliobusa u Donjem Kraljevcu osnovan je ljetni čitateljski klub „Bla-bla“ za djecu od 8 do 12 godina. Voditelji kluba bili su Davor Šopar i Ivana Kramar koji su tijekom ljeta održali nekoliko susreta s dvanaest članova kluba. Cilj čitateljskog kluba bio je promoviranje čitanja i knjiga kao kvalitetnog i zanimljivog načina provođenja slobodnog vremena, stvaranje navike čitanja, poticanje mašte i kreativnosti, proširivanje znanja i spoznaja, poticanje na slobodno izražavanje svoga mišljenja i uvažavanje mišljenja drugih te druženje s vršnjacima. Pored isticanja važnosti knjige i čitanja kod mladih čitatelja od velike važnosti bio je i društveni aspekt čitateljskog kluba. Djeca su se tijekom praznika družila, a povezivali su ih zajednički interesi i ljubav prema knjigama i čitanju. U Mjesecu hrvatske knjige nastavljen je program poticanja čitanja „Vrećica pričalica“, čiju je važnost prepoznalo i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske te ga financijski poduprlo. Program provode bibliobusna služba Međimurske županije u suradnji s dječjim vrtićima i školama Županije (OŠ Orehovica, Dječji vrtići: Novo Selo Rok, Ivanovec, Mala Subotica, Strahoninec i Čakovec). Rezultati dobiveni temeljem anketnog ispitivanja roditelja djece polaznika dječjih vrtića čiji odgajatelji posuđuju slikovnice u bibliobusu, te ih čitaju djeci u dječjim vrtićima u okviru svojih odgojnih programa, bili su poticaj za promaknuće postojećih okvira djelovanja Službe tako da se sadržaji koje nudi bibliobus maksimalno približe odgojiteljima, roditeljima i djeci. Za djecu i njihove roditelje pripremljena je putujuća „Vrećica pričalica“, u kojoj se nalaze slikovnice za djecu i knjige za roditelje koje govore o odgoju djece. Brojna su istraživanja pokazala kako su djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi zainteresirana za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitačke vještine...²¹

4.1. Knjižnične usluge za djecu rane dobi bibliobusne službe Međimurske županije

Stajališta bibliobusa često su smještena uz dječje vrtiće i škole, pa su među najčešćim korisnicima upravo djeca od najranije dobi. Vrlo su važni programi i podrška poticanju čitanja koje u suradnji sa školama i vrtićima provode knjižničari pokretnih knjižnica. U današnje vrijeme Bibliobus ima organizirana stajališta uz dječje vrtiće, te primjerenom građom i uslugama nastoji biti dostupan djeci, roditeljima i odgajateljima. Od 2015. godine putem

²¹ Kraljić, Dina. Predškolci i knjižnica. Pokrenimo bibliobus! : Kako pokrenuti i održati službu? // 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 7. festival hrvatskih bibliobusa / glavna urednica Nadia Bužleta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Pula : Gradska knjižnica i čitaonica Pula. 2017. str. 45-59.

programa poticanja čitanja za djecu od najranije dobi *Vrećica pričalica* aktivno promiče važnost čitanja djeci od najranije dobi u mjestima udaljenim od stacionarne knjižnice. Program se od 2016. godine provodi i u obiteljima romske nacionalne manjine, te je podrška dvojezičnoj djeci u lakšoj integraciji u proces formalnog obrazovanja.²²

4.2. „Vrećica pričalica“ - program poticanja čitanja Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec i bibliobusne službe Međimurske županije

„Vrećica pričalica“ samo je jedan od programa Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec koja djeluje kao centralna županijska knjižnica unutar odlično razvijene mreže narodnih knjižnica. Sva tri grada (Čakovec, Prelog i Mursko Središće) Županije i dvadeset i jedna od ukupno dvadeset i dvije općine pokrivene su mrežom narodnih knjižnica i bibliobusnih stajališta. Ovako dobro razvijana mreža kao i stalno stručno usavršavanje knjižničara temelj su podizanja kvalitete knjižničnih usluga za korisnike. Kvalitetu programa „Vrećica pričalica“ prvenstveno su prepoznali sami korisnici, radi kojih je program osmišljen, a financijski su ga podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Međimurska županija i Grad Čakovec, koji je zahvaljujući popularnosti ovog programa odlučio financirati članarine korisnicama na dva nova bibliobusna stajališta. Vrećice je donirala socijalna zadruga Humana nova, društveno poduzeće koje potiče zapošljavanje osoba s invaliditetom i drugih društveno isključenih osoba kroz proizvodnju tekstilnih proizvoda.²³

Slika 3. Najmlađi korisnici i diplomirani knjižničar Davor s putujućom „Vrećicom pričalicom“

²² Kraljić, Dina. Predškolci i knjižnica. Pokrenimo bibliobus! : Kako pokrenuti i održati službu? // 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 7. festival hrvatskih bibliobusa/ glavna urednica Nadia Bužleta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Pula : Gradska knjižnica i čitaonica Pula. 2017. str. 45-59.

²³Vrećica pričalica- program poticanja ranog čitanja Knjižnice *Nikola Zrinski* Čakovec. URL: <http://www.kcc.hr/vrecica-pricalica/>(29.11.2019.)

Polazište za razvoj programa bilo je anketno ispitivanje čitateljskih navika roditelja i djece u krugu obitelji. Ispitivanje je provedeno među roditeljima djece polaznika dječjih vrtića čiji odgajatelji posuđuju slikovnice u Bibliobusu, te ih čitaju djeci u dječjim vrtićima u okviru svojih odgojnih programa. Ukupno 62% anketiranih roditelja smatralo je da bi više čitali djeci kada bi im knjižnične usluge, odnosno raspored dolaska Bibliobusa u njihovo mjesto, bile pristupačnije. Dobiveni rezultati o čitateljskim navikama ciljne skupine ukazali su na potrebu prilagođavanja knjižničnih usluga potrebama i mogućnostima korisnika, te su bili poticaj da se pomaknu postojeći okviri djelovanja Službe, na način da se sadržaji koje nudi Bibliobus maksimalno približe odgojiteljima, roditeljima i djeci.²⁴

4.2.1. Što je „Vrećica pričalica“?

Putujuća „Vrećica pričalica“ je prije samog početka prigodno predstavljena djeci i odgajateljima dječjih vrtića, a posredstvom njih i roditeljima djece. Predstavljen im je sadržaj „Vrećice“ u kojoj se nalaze: brošura s informacijama o programu „Vrećica pričalica“ i preporučenim sadržajima vezanim uz čitanje i roditeljstvo. Tu su četiri slikovnice za djecu i dvije knjige za roditelje koje govore o odgoju djece. Slikovnice i knjige o roditeljstvu su odabrane prema kvaliteti ilustracije, teksta, jezika i opreme, a preporučene su od strane Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva. U „Vrećici“ se nalazi i knjižica dojmova u koju roditelji i djeca bilježe svoje čitateljske dojmove koje mogu popratiti crtežom ili fotografijom. Predstavljen je i način provođenja programa te predviđeno trajanje: svaka dva tjedna „Vrećica“ putuje u novu obitelj na zajedničko čitanje, a svoje čitateljske dojmove roditelji i djeca bilježe u knjižicu dojmova, čime se dobiva povratna informacija o iskustvima vezanim uz zajedničko druženje s knjigom.²⁵

Slika 4. „Vrećica pričalica“

Program se počeo provoditi u listopadu 2015. godine, a u njegovom provođenju sudjeluje 10 dječjih vrtića Međimurske županije koji se nalaze uz bibliobusna stajališta (Belica,

²⁴ Kraljić, Dina. Vrećica pričalica : program poticanja čitanja Knjižnice Nikola Zrinski Čakovec i Bibliobusne službe Međimurske županije. // HKD Novosti 73(2017) URL: <http://www.hkdrustvo.hr/hknovosti/clanak/1351> (4.3.2020.)

²⁵ Ibid.

Gardinovec, Donji Kraljevec, Podturen, Selnica, Mala Subotica, Žabnik, Sveta Marija, Strahoninec, Ivanovec i Novo Selo Rok).

Tablica 1. Dječji vrtići koji se nalaze u općinama Međimurske županije koje su obuhvaćene mrežom bibliobusnih stajališta i njihovo dosadašnje sudjelovanje u programu "Vrećica pričalica"²⁶

R. BR	OPĆINA	NAZIV VRTIĆA	MJESTO	SUDJELOVANJE
1	Belica	DV "Belica"	Belica	DA
2	Belica	DV "Belica"-PO Gardinovec	Gardinovec	DA
3	Čakovec	Dv "Cvrčak"-PO "Pčelice" Ivanovec	Ivanovec	DA
4	Čakovec	DV "Cvrčak"-PO "Stonoga" "Novo Selo Rok	Novo Selo Rok	DA
5	Donji Kraljevec	DV "Ftiček"	Donji Kraljevec	DA
6	Domašinec	DV "Jelenko"	Domašinec	NE
7	Gornji Mihaljevec	DV "Zipka"	Gornji Mihaljevec	NE
8	Mala Subotica	DV "Potočnica"	Mala Subotica	DA
9	Nedelišće	DV "Zvezdica"	Nedelišće	NE
10	Nedelišće	DV "Zvončić"	Nedelišće	NE
11	Podturen	DV "Mala tratinčica"	Podturen	DA

26

Tablica je preuzeta iz: Kraljić, Dina. Predškolci i knjižnica. Pokrenimo bibliobus! : Kako pokrenuti i održati službu? // 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 7. festival hrvatskih bibliobusa/ glavna urednica Nadia Bužleta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Pula : Gradska knjižnica i čitaonica Pula, 2017. str. 45-59.

12	Podturen	DV "Dječja mašta"- PO "Pinokio"	Sivica	NE
13	Selnica	DV "Sunčeko"	Selnica	DA
14	Selnica	Dv "Dječja maštanja"-PO "Leptirići" Zebanec	Zebanec	NE
15	Strahoninec	DV "Tikvica"	Strahoninec	DA
16	Sveta Marija	DV "Kockavica"	Sveta Marija	DA
16	Sveti Martin na Muri	DV "Ribica"	Sveti Martin na Muri	NE
18	Sveti Martin na Muri	DV "Snješko"	Sveti Martin na Muri	NE
19	Sveti Martin na Muri	DV "Ribica"	Žabnik	DA

Knjižničarima je općepoznata činjenica kako su djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi zainteresirana za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitalačke vještine, a najbolji poticaj djetetu da zavoli knjigu i čitanje su roditelji koji čitaju i razgovaraju o pročitanoj.²⁷ Kako bi se osvijestila važnost čitanja djetetu u obitelji od najranije dobi na ovaj se način željelo omogućiti roditeljima da podijele radost čitanja sa svojim djetetom. Osim poticanja čitanja, cilj ovog programa je pokazati da u knjižnicama ima mnogo različite knjižnične građe i da se u njima odvijaju različite kulturne aktivnosti na kojima djeca i roditelji mogu ugodno i kreativno provesti slobodno vrijeme.²⁸ Premda prvi ciklus programa još traje, komentari roditelja i djece o samom programu potvrđuju da se programom postigao cilj: program je pozitivno djelovao na razvijanje čitateljskih navika roditelja i djece, osvijestio je važnost čitanja djeci od najranije dobi, potaknuo je roditelje da zajedno sa svojom djecom posjete knjižnicu i postanu njezini članovi, bio je podrška roditeljima u odgoju djece a knjiga i čitanje povezale su roditelje i djecu i okupile ih na zajedničko čitanje u toploj obiteljskoj atmosferi.²⁹ Djeca najviše uče oponašanjem roditelja i

²⁷ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.

²⁸ Kraljić, Dina. Predškolci i knjižnica. Pokrenimo bibliobus : Kako pokrenuti i održati službu? // 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 7. festival hrvatskih bibliobusa/ glavna urednica Nadia Bužleta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Pula : Gradska knjižnica i čitaonica Pula, 2017. str. 45-59.

²⁹ Ibid.

starijih, stoga „Vrećica pričalica“ jest podrška roditeljima na putu razvoja sposobnosti za nošenje s izazovima suvremenog roditeljstva. Najbolji poticaj djetetu da zavoli knjigu i čitanje su roditelji koji čitaju i razgovaraju o pročitanom. Kako bi se osvijestila važnost čitanja djetetu u obitelji od najranije dobi na ovaj način omogućeno je roditeljima da podijele radost čitanja sa svojim djetetom prema IFLA-inim smjernicama za pokretne knjižnice.³⁰ Osim poticanja čitanja, cilj ovog programa je osvijestiti da u knjižnicama ima mnogo različite knjižnične građe i da se u njima odvijaju različite kulturne aktivnosti na kojima djeca i roditelji mogu ugodno i kreativno provesti slobodno vrijeme.

4.3. Četrdeset godina kulture bibliobusne službe

Bibliobus kao pokretna (putujuća) knjižnica Knjižnice *Nikola Zrinski* Čakovec u cilju poticanja čitalačkih navika djece i mladeži, pristupa informacijama i izvorima znanja, cjeloživotnog učenja svih stanovnika bez obzira na mjesto stanovanja te daje mogućnost pretraživanja cjelokupnog fonda Knjižnice preko računalnog kataloga. Fond čine slikovnice, lektirni naslovi, knjige za djecu, klasična i suvremena djela svjetske i domaće književnosti, popularno-znanstvena literatura. Učlanjenje u Bibliobus je besplatno. U novu sezonu bibliobus Međimurske županije kreće i vizualno i tehnički osvježen – knjižnicu na kotačima odsad će lakše prepoznati po novoj nijansi zelene boje, ali i po liku hrvatskog bana, vojskovođe i pjesnika Nikole Zrinskog, čije ime nosi čakovečka Knjižnica, a pod čijim okriljem djeluje bibliobusna služba. Osim vanjskog izgleda, bibliobus je nadograđen i pristupnom rampom za osobe s invaliditetom te će do knjiga odsad lakše moći i slabije pokretni korisnici. Rampa je financirana iz projekta Impuls za 54+ Europskog socijalnog fonda, a oba su poboljšanja stigla sasvim prigodno, uz 40. rođendan ove dragocjene putujuće knjižnice.

Slika 5 . Nova pristupna rampa za osobe s invaliditetom

³⁰ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd., (prema 2. izmijenjeno izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

KNJIŽNICA "NIKOLA ZRINSKI" ČAKOVEC

RASPORED RADA BIBLIOBUSA ZA 6. - 12. MJESEC 2019.GODINE

kontakt 098 9044 878

Naše stanice označene su plavom bojom

kontakt 098 9044 878

II. TURNUS

POSTAJE	SAT	MJESEC VII	MJESEC VIII	MJESEC IX	MJESEC X	MJESEC XI	MJESEC XII
*PONEĐJELJAK NEDELIŠĆE (Centar) IVANOVEC (Škola) DONJI KRALJEVEC (centar)	07:15-09:00 9:15 – 10:30 11:00-13:30	8.	-	2. 16. 30.	14. 28.	11. 25.	9. 23.
*UTORAK GARDINOVEC (škola) BELICA (robna kuća) "HADK" MALA SUBOTICA	09:00-11:00 11:30-13:30 13:45-14:30	9.	-	3. 17.	1. 15. 29.	12. 26.	10. 24.
*SRIJEDA DONJA DUBRAVA (centar) DONJI VIDOVEC (crkva) SVETA MARIJA (zadružni dom) DONJI MEHALJEVEC (škola)	08:00-09:30 09:45-11:00 11:30-12:30 12:30-13:30	10.	-	4. 18.	2. 16. 30.	13. 27.	11
*ČETVRTAK "ČATEX" PALINOVEC (zadružni dom) SVETI JURAJ U TRNJU (crkva)	08:15-10:15 10:30-11:30 12:00-13:30	11.	-	5. 19.	3. 17. 31.	14. 28.	12
*PETAK MALA SUBOTICA OREHOVICA (dom za bolesne) HODOŠAN (dom) HODOŠAN (centar)	08:30-10:30 10:40-11:30 11:45-12:00 12:00-13:30	12.	-	6. 20.	4. 18.	15. 29.	13

Uredito raw

Tablica 2. Raspored rada Bibliobusa u drugoj polovici 2019. godine ³¹

„Četrdeset godina kulture u pokretu bibliobusne službe Međimurske županije“ naziv je izložbe koja je u ponedjeljak, 11. studenog 2019., otvorena u izložbenom prostoru čakovečke Knjižnice „Nikola Zrinski“. Izložbu su, u sklopu obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige, otvorile ravnateljica Knjižnice Ljiljana Križan i knjižničarka Dina Kraljić, voditeljica Županijske matične službe. Izložba obuhvaća novinske članke i fotografije iz svih četiri desetljeća rada Bibliobusne službe, kao i prikaz aktualnih aktivnosti i djelatnika. Sve ih u

³¹ Raspored rada Bibliobusa. URL:

http://www.skola-hodosan.hr/Arhiv_informacije/2018-19/Raspored-rada-bibliobusa-za-7.-do-12-2019.pdf
(2.7.2020.)

ovom malom pokretnom carstvu knjiga dočekuje uigrani tandem: knjižničar Davor Šopar i vozač i pomoćni knjižničar Miljenko Domjanić.

Slika 6. Novo ruho Bibliobusa povodom obljetnice za 40 godina od osnutka rada Bibliobusa

- „Trenutno brojimo 1.800 korisnika, a pokrivamo i domove za starije i nemoćne, te vrtiće i škole. Biti knjižničar u bibliobusu svakako je drugačije nego u samoj knjižnici, dinamičnije je i meni bolje, govori Davor Šopar, dok knjige zadužuje po starinski, uz pomoć tzv. džepića. Digitalno evidentiranje tehnološka je značajka koju će bibliobus morati još malo pričekati, no sve dok im je na raspolaganju fond od 11 tisuća jedinica knjižne građe, od čega su četiri tisuće u samome bibliobusu, korisnici će i dalje zadovoljno koristiti njegove usluge.“³²

U zelenoj „knjižnici na kotačima“ koja danas obilazi čak 32 stanice diljem Međimurja, rade knjižničar Davor Šopar i pomoćni knjižničar Miljenko Domjanić. Fond Bibliobusa čini 11.000 jedinica knjižnične građe, pretraživanje i putem online kataloga, a osim literature za djecu i odrasle, čine ga i DVD igrani, crtani i dokumentarni filmovi. Iako počeci bibliobusne službe u Čakovcu sežu još u daleko 1957. godinu kada su se knjige u sela razvozile u sanducima, prvi autobus kupljen je 1979. godine, a sadašnje vozilo stiglo je 2003. godine. Bibliobus obilazi sva ona mjesta u Međimurju u kojima nema knjižnice, pa i dječje vrtiće te domove za starije.³³

³² Nova rampa za četrdeseti rođendan. URL:

<https://medjimurje.hr/pod-medimurskim-nebom/kultura-i-prosvjeta/novo-ruho-i-rampa-za-40-rodendan-40485/> (6.12.2019.)

³³ Četrdeset godina postojanja bibliobusne službe Međimurske županije. URL:

<https://emedjimurje.net.hr/vijesti/drustvo/3595257/40-godina-rada-otvorenje-izlozbe-cetrdeset-godina-kulture-u-pokretu-bibliobusne-sluzbe-medjimurske-zupanije-11-studenog-u-knjiz> (5.5.2020.)

Slika 7. Novo ruho vozila bibliobusne službe Knjižnice „Nikola Zrinski“

Slika 8. Ravnateljica Knjižnice Ljiljana Križan i knjižničarka Dina Kraljić, voditeljica Županijske matične službe povodom otvorenja izložbe

Danas bibliobusna služba ima organizirana stajališta uz dječje vrtiće, te primjerenom građom i uslugama nastoji biti dostupna djeci, roditeljima i odgajateljima. Od 2015. godine putem programa poticanja čitanja za djecu rane dobi, „Vrećica pričalica“ aktivno promiče važnost čitanja djeci od najranije dobi u mjestima udaljenim od stacionarne knjižnice. Program se od 2016. godine provodi i u obiteljima romske nacionalne manjine te je podrška dvojezičnoj djeci u lakšoj integraciji u proces formalnog obrazovanja.³⁴

³⁴Četrdeset godina postojanja bibliobusne službe Međimurske županije. URL: <https://www.cakovec.hr/web/cetrdeset-godina-bibliobusne-sluzbe-knjiznice-nikola-zrinski/#> (3.4.2020.)

4.4. Suvremena bibliobusna služba

Mreža stajališta je u 2010. godini povećana na 35, te je mrežom bibliobusnih stajališta i narodnih knjižnica pokrivena svaka općina Županije. Bibliobus broji 15.506 jedinica građe koje koristi 1.288 članova. Danas bibliobusna služba obilazi 21 jedinicu lokalne samouprave s 35 stajališta, od čega 27 u naseljima i 8 u poduzećima i domovima za nemoćne i bolesne. Četiri stajališta obilazi jednom tjedno, a ostala stajališta jednom u dva tjedna. Sva knjižnična građa bibliobusa strojno je katalogizirana u računalnom programu CROLIST, no njena posudba još uvijek nije automatizirana. Bibliobus usluge posudbe knjižnične građe nudi također i starijim i nemoćnim osobama u Slakovcu, Orehovici i Hodošanu, te povremeno organizira prigodne animacijske aktivnosti (pričaonice i radionice za predškolce i osnovnoškolce). Zbog nedostatnog financiranja Županije kao osnivača bibliobusne službe, otežano je postizanje propisanih standarda i ciljeva razvoja službe.

5. ANKETA

5.1. Zadovoljstvo korisnika uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec

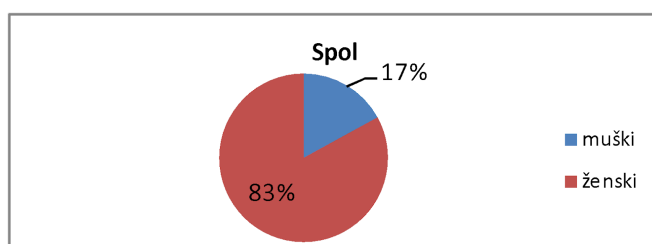
Jedan od glavnih pokazatelja kvalitete neke knjižnične usluge jest korisničko zadovoljstvo, anketiranje korisnika je utoliko bitan segment saznavanja stupnja njihovog zadovoljstva pruženim uslugama. Sustavno i redovito ispitivanje mišljenja korisnika, prema kojima su u krajnju ruku i usmjerene knjižnične usluge, može poslužiti između ostalog, u svrhu otklanjanja uzroka njihovog nezadovoljstva te unapređenja knjižničkog poslovanja. U skladu s navedenim, kako bi se pokušalo dokučiti razinu općedruštvene korisnosti usluga bibliobusne službe te s ciljem ukazivanja na činjenicu da cjelokupna zajednica ima iznimnu korist i zadovoljstvo od takve vrste knjižnične usluge, provedeno je anketiranje korisnika gdje je ispitano njihovo zadovoljstvo bibliobusnim uslugama. Rezultati anketnog upitnika i komentari/prijedlozi korisnika upućuju na zaključak da su korisnici prepoznali iznimnu vrijednost i korisnost bibliobusne službe.

5.2. Metodologija i uzorak

Istraživanje se provelo metodom anketnog upitnika za korisnike. Obuhvaćeno je 95 ispitanika s područja Međimurske županije u kojoj djeluje bibliobus. Anketa se sastojala od 12 pitanja i sama anketa provela se na terenu i bila je ponuđena korisnicima prilikom posudbe knjiga i za ispunjavanje ankete trebalo je svega nekoliko minuta. Pitanja su dijelom zatvorenog tipa s više ponuđenih odgovora, u nekima od njih korisnici imaju mogućnost dopisivanja odgovora, te su u nekim pitanjima ponuđene ocjene vrednovanja njihovog zadovoljstva uslugama od 1 do 5, pri čemu je 1 najniža, a 5 najviša ocjena. Ispitanici su ankete dobili u papirnatom obliku i ispunjavali su ih anonimno. Anketni upitnik ne sadrži dobno ograničenje, obuhvaćena je i skupina školaraca (djeca starija od 9 godina) pa sve do ispitanika starijih od 65 godina. Anketna pitanja podijeljena su u kategorije u kojima se nakon obrade ankete dobiva uvid u starosnu dob ispitanika, spol, zatim kategoriju ispitanika s obzirom na zaposlenje. Četvrto i peto pitanje ankete odnosilo se na razloge i učestalost korištenja bibliobusnih usluga. Anketno pitanje broj šest fokusirano je na čitalačke motive gdje se ispituje koju vrstu literature korisnici najviše posuđuju kako bi se dobio uvid u stanje što korisnike najviše zanima, kako bi se fond mogao dopunjavati i prilagođavati samim korisnicima. U anketnom pitanju broj devet, osim navedenih knjižničnih usluga, ispitala se i potreba za drugim informacijama i uslugama koje pruža bibliobus i njegova važnost za kulturno-promotivne i obrazovne aktivnosti. Pitanje broj deset i jedanaest odnose se na zadovoljstvo uslugama bibliobusne službe; u kojoj mjeri korisnici smatraju da su bibliobusne usluge poboljšale kvalitetu života cjelokupne zajednice, dok je posljednje dvanaesto pitanje zapravo dobra platforma za daljnje unapređenje same bibliobusne službe gdje su ispitanici proizvoljno davali svoje komentare, sugestije i kritike.

5.3. Rezultati istraživanja

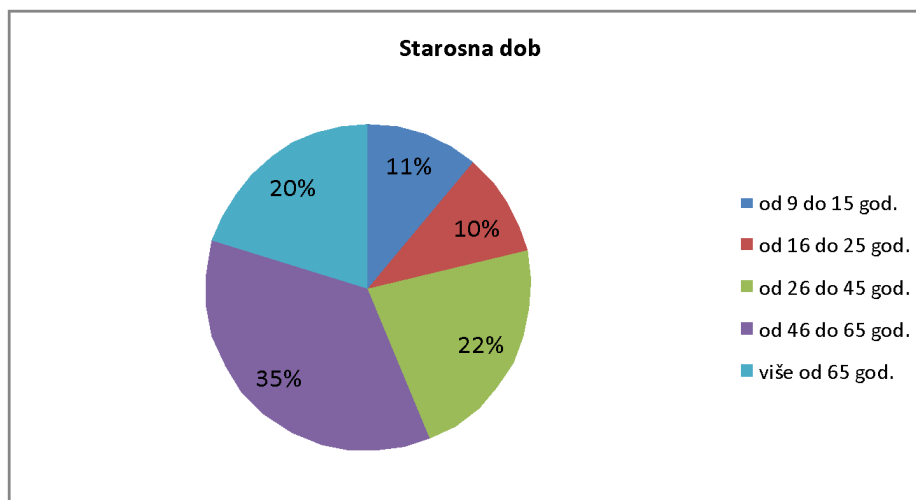
1. Spol ispitanika

Grafikon 1. Spol ispitanika

Od ukupnog broja ispitanika (95), 16 ili 17% su muškog, a 79 ili 83 % su ženskog spola.

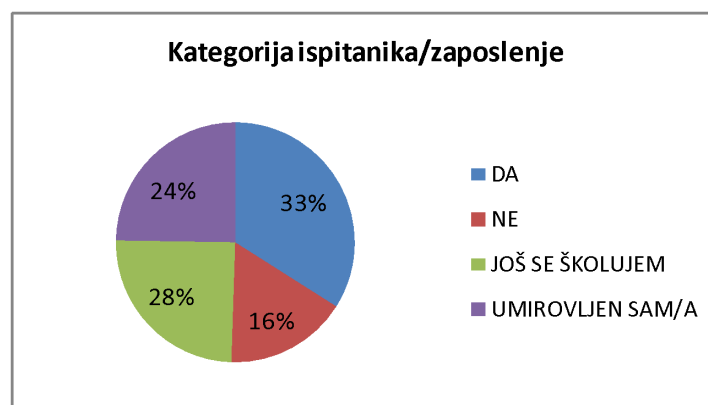
2. Starosna dob ispitanika

Grafikon 2. Starosna dob ispitanika

Ovim anketnim upitnikom nije bila obuhvaćena kategorija predškolaraca, već učenici osnovnih škola od devet godina pa nadalje. 35% ispitanika pripada dobnoj kategoriji od 46 do 65 godina, slijede korisnici u dobi od 26 do 45 godina-22 %, zatim stariji od 65 godina-20%, potom ispitanici od 9 do 15 godina-11%, i na kraju ispitanici od 16 do 25 godina-10%.

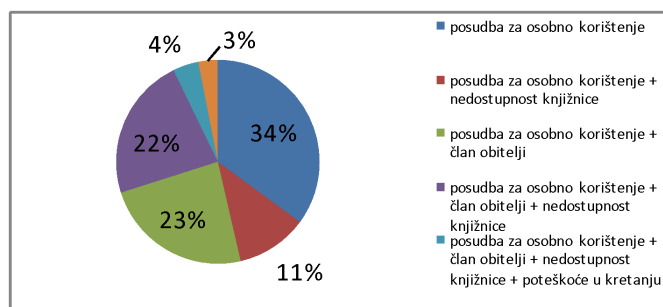
3. Kategorija ispitanika s obzirom na zaposlenje

Grafikon 3. Kategorije ispitanika s obzirom na zaposlenje

31 ili 33 % ispitanika je u radnom odnosu, dok 15 ili 15 % korisnika je nezaposleno, 22 ili 24 % korisnika se još školuje ili studira, dok 27 ili 28% ispitanika je u mirovini.

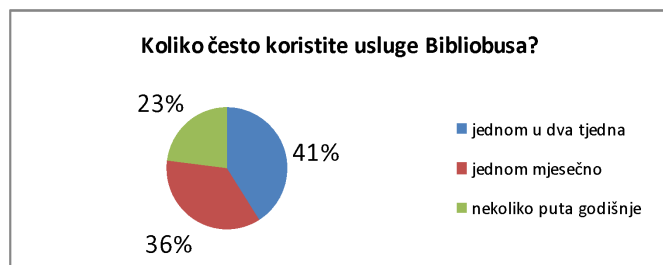
4. Najčešći razlozi korištenja bibliobusnih usluga

Grafikon 4. Najčešći razlozi korištenja bibliobusnih usluga

Posudba za osobno korištenje navedena je kao najčešći razlog korištenja bibliobusnih usluga, 33 ili 34% korisnika izjasnilo se za taj odgovor. 22 ili 23 % ispitanika koristi bibliobusne usluge radi posudbe za osobno korištenje i člana obitelji. 21 ili 22% ispitanika navodi uz prethodna dva razloga i razlog nedostupnosti knjižnice. U najmanjim postocima su odgovori pri čemu ispitanici navode sve razloge, ukupno 7 korisnika.

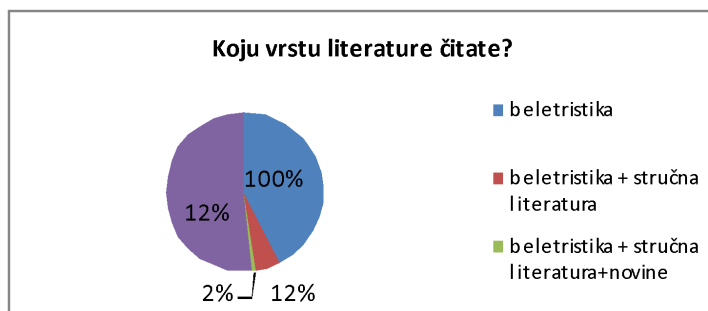
5. Koliko često koristite usluge Bibliobusa?

Grafikon 5. Učestalost korištenja bibliobusnih usluga

Rezultati ovog dijela anketnog upitnika pokazuju redovitost u korištenju bibliobusnih usluga. Činjenica je da korisnici imaju stvorenu naviku korištenja bibliobusnih usluga. Bibliobusne usluge koristi jednom u dva tjedna 39 ili 41% ispitanika, jednom mjesečno 35 ili 36%, dok nekoliko puta godišnje koristi njih 21 ili 23%.

6. Koju vrstu literature čitate?

Grafikon 6. Vrsta literature koju čitaju korisnici

Pitanje vezano uz čitalačke motive ispituje vrstu literature koju ispitanici najviše čitaju. Ispitanici su mogli odabrati više odgovora, pa tako 95 ili 100% ispitanika čita beletristiku, 2 ili 2% ispitanika čita novine i časopise uz stručnu literaturu i beletristiku, a 12 ili 12 % čita beletristiku i stručnu literaturu, dok 6 ili 12 % ispitanika uz beletristiku čita i ostalo iz knjižničnog fonda.

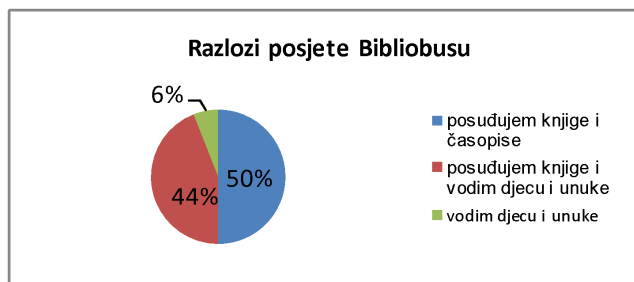
7. Članstvo u Narodnoj knjižnici „Nikola Zrinski“ Čakovec

Grafikon 7. Članstvo u narodnoj knjižnici

Na anketno pitanje koje iziskuje odgovor od korisnika jesu li članovi Narodne knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec 31 ili 33% ispitanika odgovorilo je da su članovi, a čak 64 ili 67% korisnika nije.

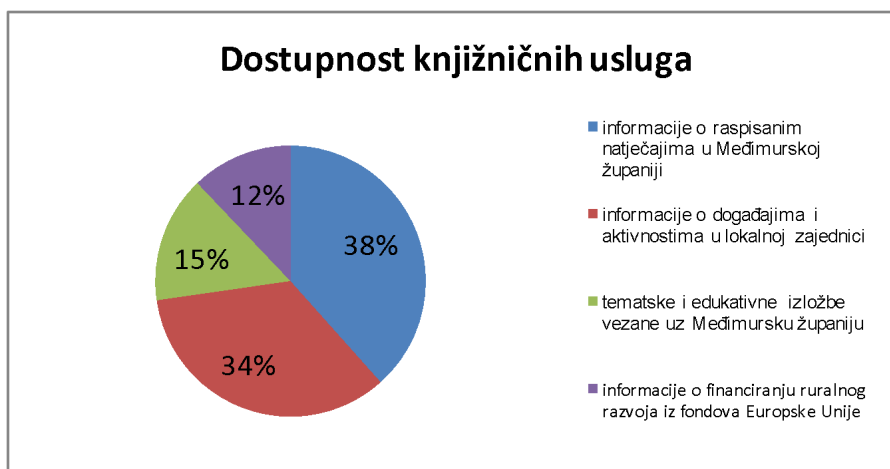
8. Razlozi posjete Bibliobusu

Grafikon 8. Razlozi posjete Bibliobusu

Na pitanje koje usluge koriste u bibliobusu, 47 ili 50% ispitanika posuđuje knjige i drugu građu, 41 ili 44% ispitanika posuđuje knjige i vodi svoju djecu i unuke, njih 6 ili 6% vodi svoju djecu/unuke da koriste usluge bibliobusa.

9. Dostupnost knjižničnih usluga

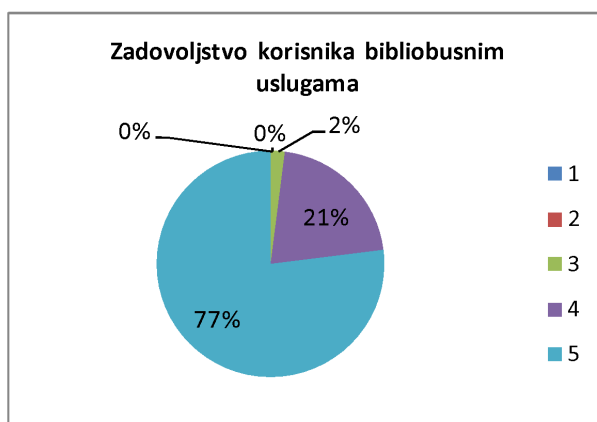

Grafikon 9. Dostupnost knjižničnih usluga

Prije svega valja napomenuti da je na ovo anketno pitanje odgovorilo samo 65 od 95 ispitanika. Osim navedenih knjižničnih usluga, čak 25 ili 38 % ispitanika bi voljeli da u bibliobusu budu dostupne informacije o raspisanim natjecajima za Međimursku županiju. Osim toga, 22 ili 34 % ispitanika bi htjeli da im budu dostupne informacije o događajima i aktivnostima u lokalnoj zajednici, dok bi 10 ili 15 % ispitanika htjeli više informacija o

tematskim i edukativnim izložbama u lokalnoj zajednici. Samo 8 ili 12 % ispitanika bi voljeli dostupne informacije o financiranju ruralnog razvoja iz fondova Europske Unije.

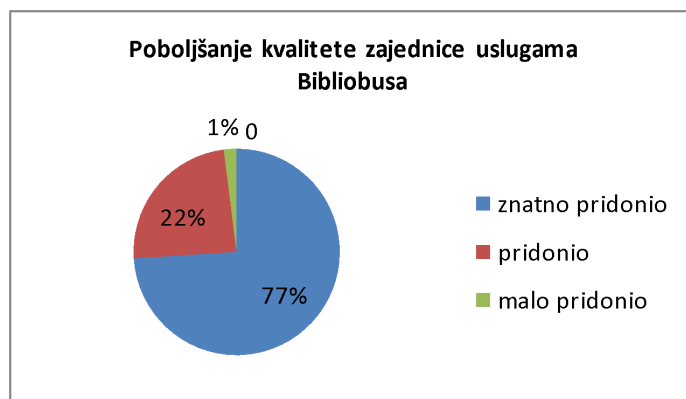
10. Ocjena zadovoljstva korisnika bibliobusnim uslugama

Grafikon 10. Ocjena zadovoljstva korisnika bibliobusnim uslugama

Ovo pitanje jedan je od ključnih pokazatelja kvalitete bibliobusnih usluga. Uvjerljivo visoke ocjene zadovoljstva korisnika uslugama bibliobusne službe mogu poslužiti kao dokaz kvalitete istih te prepoznavanja i vrednovanja korisničkih potreba. Također, ovako veliki stupanj zadovoljstva korisnika treba biti poticaj za daljnji trud u održavanju kvalitete bibliobusnih usluga te kretanje u smjeru proširenja i poboljšanja usluga za korisnike. Ocjena 5 bila je najčešći odgovor među korisnicima, dok niti jedan korisnik nije svoje zadovoljstvo vrednovao ocjenom nižom od 4. Ukupno je 73 ili 76% ispitanika vrednovalo svoje zadovoljstvo uslugama bibliobusne službe s ocjenom 5, dok ih je 20 ili 21% odabralo ocjenu 4. Samo dvoje ispitanika ili 2% odabralo je srednju ocjenu i ocijenilo ocjenom 3.

11. Poboljšanje kvalitete zajednice uslugama Bibliobusa

Grafikon 11. Poboljšanje kvalitete zajednice uslugama Bibliobusa

Najveći broj ispitanika – 73 ili 77% smatra da su bibliobusne usluge znatno pridonijele poboljšanju kvalitete života zajednice, njih 21 ili 22% se izjasnilo da su one pridonijele istome, a samo jedan ispitanik se odlučio na odgovor da su „malo pridonijele“ ili niti malo pridonijele".

12. Komentari ispitanika vezani uz bibliobusne usluge ili prijedlozi za unaprjeđenje istih.

Slijede neki od komentara ispitanika:

- Zadovoljan sam uslugom, ali ponekad ne stignem u jutarnjem terminu po literaturu, pa bi bilo izvrsno da bibliobus radi i popodne.

- Osoblje bibliobusa je jako susretljivo i stručno. Neka tako nastave i dalje.

- Uvijek brza povratna informacija od stručnog osoblja. Hvala im na tome.

- Prijeko potrebna usluga za rubne dijelove Županije koju pruža bibliobus.

- Mjesto gdje rado zalazim jer na taj način kratim vrijeme i gdje uživam u razgovoru sa knjižničarem.

5.4. Rasprava o rezultatima

Jedan od glavnih pokazatelja kvalitete neke knjižnične usluge jest zadovoljstvo samih korisnika, anketiranjem korisnika može se saznati stupanj njihovog zadovoljstva pruženim uslugama. Cilj istraživanja je saznati u kojoj su mjeri korisnici zadovoljni bibliobusnim uslugama kako bi se mogli otkloniti uzroci nezadovoljstva korisnika te unaprijediti poslovanje same pokretne knjižnice. Anketom se želi utvrditi činjenica kolika je općedruštvena korisnost i vrijednost usluga bibliobusne službe te činjenica da cjelokupna zajednica ima iznimnu korist i zadovoljstvo od takve vrste knjižnične usluge (zato anketa nije dobno ograničena), u tu svrhu provedeno je anketiranje korisnika gdje je ispitano njihovo zadovoljstvo bibliobusnim uslugama. Ciljna skupina ispitanika bila je populacija stanovnika od 9 do 65 godina.

Postavljena su sljedeća pitanja:

1. Spol?
2. Godine?
3. Radni status?
4. Koji je najčešći razlog korištenja bibliobusnih usluga?
5. Koliko često koristite bibliobusne usluge?
6. Koju vrstu literature najviše čitate?
7. Jeste li član Narodne knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec?
8. Koji su vaši razlozi posjećivanja bibliobusa?
9. Osim navedenih usluga, što bi još moglo biti dostupno u bibliobusu?
10. Vaše zadovoljstvo uslugama bibliobusne službe iskazano broječanom vrijednošću.
11. U kojoj je mjeri bibliobus svojim uslugama pridonio kvaliteti života zajednice?
12. Komentari, sugestije ili kritike vezane uz bibliobusne usluge.

Dobivenim rezultatima ankete može se zaključiti da su korisnici iznimno zadovoljni uslugama koje pruža Bibliobus u Međimurskoj županiji. Iako Međimurska županija ima stacioniranu knjižnicu koja okuplja sve ostale ogranke, to nimalo ne umanjuje važnost i značaj same pokretne knjižnice. Jedinu zamjerku koju su korisnici istaknuli jest upravo nedostatak IT-tehnologije i pružanje računalne podrške krajnjem korisniku. Najveća prednost koju su istaknuli i vrijednost svake pokretne knjižnice jest njezino osoblje koje je ključ pružanja dobre usluge. Bibliobus kao i matična knjižnica redovito prate i uvijek pokušavaju nadograditi svoje usluge i što više ih približiti svojim korisnicima. Bibliobus kao što navode sami korisnici nije samo mjesto posudbe i razduživanja knjiga i ostale literature već mjesto okupljanja zajednice i pružanje informacija svima onima koji je traže. Samim istraživanjem potvrđena je teza koliko je značajan i neophodan Bibliobus u životu Međimuraca i Međimurki.

5.5. Ispitivanje zadovoljstva zaposlenika bibliobusa Međimurske županije

5.5.1. Metodologija i uzorak

Osim korisničkog mišljenja o zadovoljstvu uslugama bibliobusne službe, istraživanjem se želi obuhvatiti još jedan segment koji je važan za funkcioniranje bibliobusa u cjelini, a to je samo osoblje pokretne knjižnice s kojima bih provela kratko istraživanje putem metode intervjua. S obzirom da je osoblje pokretne knjižnice sastavni dio sveukupne organizacijske strukture knjižničnog sustava ili mreže kojoj pojedina pokretna knjižnica pripada, te o njima uvelike ovisi uspješnost provođenja ove knjižnične usluge, istraživanjem se željelo dobiti uvid u njihovo iskustvo rada u bibliobusu. Odgovori koje su oni daju uvid u pravu sliku na terenu te najbolje znaju što ona znači korisnicima usluga koje bibliobus nudi, te iz prve ruke svjedoče korisnosti koje zajednica ima od bibliobusnih usluga. U uzorku je bilo dvoje zaposlenika. Okvirna pitanja koja su im postavljena bila su sljedeća, a poticani su odgovarati na njih proizvoljno uklapajući svoje misli/komentare:

-Volite li svoj posao "pokretnog knjižničara" i zašto?

-Što biste izdvojili kao najviše i najmanje zadovoljavajući dio vašeg rada u bibliobusnoj službi?

-Ocijenite, po vašem mišljenju, korisnost bibliobusne službe za cjelokupnu zajednicu.

5.5.2. Rezultati istraživanja

Ukratko će se prikazati odgovori dvojice ispitanih zaposlenika. Knjižničari koji rade u Bibliobusu su oni koji kamion sa knjigama pretvaraju u Knjižnicu na kotačima. Ove je godine Bibliobus slavio 40 godina postojanja, te je na tu temu u Knjižnici Nikola Zrinski napravljena prigodna izložba na kojoj se moglo vidjeti prijašnje vozilo kao i prijašnji knjižničari koji su, svaki na svoj način, obilježili djelovanje Bibliobusa u Međimurskoj županiji. Trenutnu postavu Bibliobusa čine knjižničar Davor Šopar i vozač i pomoćni knjižničar Miljenko Domjanić.

Davor Šopar, diplomirani knjižničar je u Bibliobus došao prije osam godina. Kaže da mu je dolazak u Bibliobus ispunjenje sna o radu s knjigama. Voli svoj posao najviše zbog intimnog i prisnog kontakta s korisnicima koji se njeguje u Bibliobusu. Najveće zadovoljstvo mu predstavlja pomagati korisnicima kod odabira knjiga te pomoći u potrazi za beletristikom koja će ih potaknuti da čitaju dalje. Kao negativnu stranu rada u Bibliobusu spominje ovisnost o vremenskim uvjetima, jer Bibliobus ne posjeduje uređaj za klimu pa po ljeti vrućine mogu biti nesnosne. Mišljenja je da Bibliobus predstavlja veliku korist za svako stajalište, jer omogućuje stanovnicima ruralnih sredina pristup knjigama, kako beletristici tako i lektirnim naslovima kojih u školskim knjižnicama rijetko ima dovoljno.

Miljenko Domjanić je vozač i pomoćni knjižničar u Bibliobusu već 25 godina. Kaže da je za rad u Bibliobusu potrebna ponajprije ljubav prema poslu jer uvjeti ponekad mogu biti teški. Najdraži dio posla mu je stalno putovanje koje ga ne ograničava na sjedenje na jednom mjestu. Najmanje zadovoljavajući segment rada mu je ovisnost o vremenu, zbog ranije navedenih razloga. Mišljenja je da Bibliobus u ruralnim sredinama nije samo koristan već i prijeko potreban u vidu širenja kulture i svjetonazora onih kojima knjiga nije redovito i lagano dostupna.

6. Zaključak

Bibliobus i njegovo značenje je neizmerno, on je jedan od oblika kulturne, obrazovne i informativne ponude za stanovnike Međimurske županije. Glavne smjernice Bibliobusa i trebale bi i dalje ostati iste; imajući na umu cjelodnevan rad Bibliobusa; nedostatak službe ogledava se i u radnom vremenu što sigurno ne odgovara svim korisnicima koji ih koriste, radom u dvije smjene usluge bibliobusa bile bi pristupačnije većem broju potencijalnih korisnika. Danas sve više dolazi do izražaja i potreba za organiziranjem posebnih knjižničnih usluga putem pokretnih knjižnica. Po samoj prirodi svoga posla putujući knjižničari pokretne knjižnice okrenuti su ranjivim skupinama građanima te su senzibilizirani za potrebe specifičnih korisnika kao što su pripadnici nacionalnih manjina, osobe s invaliditetom, osobe treće životne dobi i drugi korisnici s posebnim potrebama; imaju pravo na ravnopravno korištenje prilagođenih knjižničnih usluga.

Nove usluge koje podržavaju informacijsku pismenost korisnika - posudba neknjižne građe, animacijske aktivnosti. Segment u kojem se također pronalazi nedostatak unaprjeđenja poslovanja same bibliobusne službe upravo je uvođenje računala radi rezervacija, posudbe, pretraživanja interneta, edukacija korisnika za pronalaženje kvalitetnih mrežnih izvora za privatne i poslovne sfere korisnika... Bibliobus bi trebalo promatrati u kontekstu na koji način on pridonosi dobrobiti lokalne i šire zajednice svojim djelovanjem, zatim predanost knjižničara i njihova uloga u životu ljudi svih dobnih skupina na područjima koje posjećuje i gdje je često jedini vid kulturnog djelovanja u tim sredinama. Vodeći se tom niti, može se zaključiti da je dobrobit bibliobusne službe uzajamna; i za samu službu, ali i za krajnjeg korisnika. Anketa provedena na terenu dokazuje upravo tu tezu koja je postavljena prije samog istraživanja. Dobiveni rezultati poslužiti će kao daljnji poticaj i okosnica za što boljim bibliobusnim uslugama čija će korist biti na obostrano zadovoljstvo i korisnika i samih djelatnika.

7. LITERATURA:

1. Črnjar, Ljiljana; Vugrinec, Ljiljana. Uloga i značaj pokretnih knjižnica u životu lokalne zajednice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 3/4(2010), str. 125-139.
2. Kraljić, Dina. Vrećica pričalica : program poticanja čitanja Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec i Bibliobusne službe Međimurske županije. // HKD Novosti 73(2017), URL: <http://www.hkdrustvo.hr/hknovosti/clanak/1351> (3.4.2020.)
3. 40 godina Dječjeg odjela u Knjižnici „Nikola Zrinski“ Čakovec. Čakovec : Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec, 2014.
4. Kraljić, Dina. Predškolci i knjižnica. Pokrenimo bibliobus! : Kako pokrenuti i održati službu? // 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 7. festival hrvatskih bibliobusa/ glavna urednica Nadia Bužleta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Pula : Gradska knjižnica i čitaonica Pula, 2017. str. 45-59.
5. Kraljić, Dina. Lokalne pokretne knjižnice i Bibliobusna služba knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa ; uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012., str.45.
6. Križan, Ljiljana. Povijest Bibliobusne službe Međimurske županije. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa ; uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012.
7. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd., (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
8. Smjernice za pokretne knjižnice / prerađeno izdanje priredila radna skupina IFLA-ine Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Ianom Stringerom ; [s engleskog prevela Sanja Kovačević ; stručna redakcija prijevoda Ljiljana Črnjar, Ljiljana Vugrinec]. 1.

- hrvatsko izd., (prema drugom prerađenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
9. Pezer, Iva, Vugrinec, Ljiljana. Pokretne knjižnice kao dio knjižnične mreže narodnih knjižnica u Hrvatskoj : stanje i razvojni planovi. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 58, 1/2(2015), str. 221-240.
 10. Pravilnik o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 43 (2001)URL:https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_05_43_715.html (3.3.2020.)
 11. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 58(1999) [URL:http://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html](http://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html). (1.5.2020.)
 12. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Standardi za pokretne knjižnice - bibliobuse // Narodne novine 58 (1999) URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html (4.5.2020.)
 13. Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.
 14. Vrećica pričalica - program poticanja ranog čitanja Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec. URL: <http://www.kcc.hr/vrecica-pricalica/>(29.11.2019.)
 15. UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 37(1994),str.251-254.
URL:http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.html (2.3.2020.)
 16. Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 17 (2019) URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_02_17_356.html (3.6.2020.)
 17. Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.
URL:https://www.cakovec.hr/dokumenti/sjednice/2015/gk/gk16/knjiznica_plan.pdf (4.1.2020.)

8. Prilog 1.

ANKETA O ZADOVOLJSTVU KORISNIKA USLUGAMA BIBLIOBUSNE SLUŽBE GRADSKE KNJIŽNICE *Nikola Zrinski* ČAKOVEC

Za potrebu izrade diplomskog rada na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, na temu *Bibliobusna služba Gradske knjižnice Nikola Zrinski Čakovec*, molim Vas da odvojite nekoliko minuta svog vremena i ispunite ovaj anketni upitnik. Cilj je istraživanja ispitati Vaše zadovoljstvo uslugama bibliobusne službe. Anketa sadrži 12 pitanja i anonimna je.

Matea Herman Talaš
talasherman1234@gmail.com

Anketna pitanja

1. Spol

muški ženski

2. Starosna dob

9-15 godina 16-25 godina 26-45 godina 46-65 godina više od 65 godina

3. Jeste li zaposleni?

da ne još uvijek se školujem/studiram umirovljen/a

4. Koji je najčešći razlog Vašeg korištenja bibliobusnih usluga (moguće je označiti više odgovora)?

- posudba za osobno korištenje
- posudba radi nedostupnosti knjižnice u blizini
- posudba za člana obitelji
- posudba radi poteškoća u kretanju
- nešto drugo _____

5. Koliko često koristite bibliobusne usluge?

- jednom u dva tjedna jednom mjesečno nekoliko puta godišnje
- jednom godišnje manje od jednom godišnje

6. Koju vrstu literature najviše čitate? (moguće je odabrati više odgovora) *

Beletristiku Novine i časopise Stručnu literaturu

Ostalo: _____

7. Jeste li član Narodne knjižnice *Nikola Zrinski Čakovec*?

da ne

8. Odaberite razlog(e) zbog kojeg/ih posjećujete bibliobus. (moguće je odabrati više odgovora) *

Posuđujem knjige i drugu građu

Čitam novine i časopise

Vodim svoju djecu/unuke da koriste usluge bibliobusa

Koristim računalo u bibliobusu

Fotokopiram i/ili skeniram

Ostalo: _____

9. Osim ranije navedenih knjižničnih usluga, što biste još htjeli da Vam bude dostupno u bibliobusu? (moguće je odabrati više odgovora) *

Informacije o raspisanim natjecajima u Međimurskoj županiji

Informacije o događanjima i aktivnostima u lokalnoj zajednici

Informacije o financiranju ruralnog razvoja iz fondova Europske Unije

Tematske i edukativne izložbe vezane uz Međimursku županiju

Ostalo: _____

10. Ocijenite svoje zadovoljstvo uslugama bibliobusne službe (5 – izrazito zadovoljan/na, 1 – izrazito nezadovoljan/na).

1 2 3 4 5

11. Koliko je bibliobus, prema Vašem mišljenju, svojim uslugama pridonio poboljšanju kvalitete života zajednice?

znatno pridonio

pridonio

malo pridonio

niti malo pridonio

12. Molimo Vas da navedete svoje komentare, sugestije ili kritike vezane uz bibliobusne usluge, ako ih imate.

Hvala na sudjelovanju!

Sažetak

Bibliobusna služba Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec

Pokretne knjižnice odigrale su važnu ulogu u smanjenju društvene izoliranosti i neprestano rade na poboljšanju kvalitete života zajednice. Jedna od najstarijih bibliobusnih službi u Republici Hrvatskoj iznjedrila se upravo u Međimurskoj županiji. U ovom radu dana su objašnjenja termina pokretnih knjižnica te ostalih važnih značajki za uspostavu bibliobusne službe koja u Međimurskoj županiji ima dugu tradiciju. Potaknuta tom informacijom fokus svog rada usmjerila sam na pokretnu knjižnicu; Bibliobus Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec i njezine kvalitete u današnjem suvremenom obliku provevši anketu o zadovoljstvu korisnika njezinim uslugama. Rad daje i povijesni pregled bibliobusne službe u Međimurskoj županiji, njezin razvitak, značaj i ulogu u današnjem društvu. Naglasak je stavljen i na aktivnosti i usluge koje sama pokretna knjižnica pruža. Osim teorijskog dijela, rad se bavi i istraživanjem provedenog u obliku anketnog upitnika o zadovoljstvu korisnika bibliobusnim uslugama, ali i samih zaposlenika u cijeloj organizacijskoj strukturi knjižnice. U radu su predstavljeni rezultati istraživanja korisnika u kojoj su mjeri zadovoljni uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec. Dobiveni rezultati poslužit će kao daljnji poticaj i okosnica za što boljim bibliobusnim uslugama čija će korist biti na obostrano zadovoljstvo i korisnika i samih djelatnika.

Ključne riječi: bibliobus, Republika Hrvatska, Gradska knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec, Međimurska županija, istraživanje zadovoljstva korisnika bibliobusnim uslugama, istraživanje zaposlenika

Summary

Bibliobus service of the „Nikola Zrinski“ Čakovec Library

Mobile libraries have played a major role in reducing social isolation and constantly working to improve the quality of life of the community. One of the oldest bibliobus services in the Republic of Croatia was born in Međimurje County. This paper presents the publication of the terms of mobile libraries and other important features for the maintenance of the library service, which has a long tradition in Međimurje County. Encouraged by this information, I focused my work by directing myself to the mobile library; The Bibliobus of the Nikola Zrinski Čakovec Library and its qualities in their current modern form have proven the survey on the satisfaction of users of their services. The paper also gives a historical overview of the bibliobus service in Međimurje County, its development, significance and membership in today's society. Emphasis is also placed on activities and services provided only by the mobile library. In addition to the theoretical work, the papers dealing with the research were proven in the form of a survey inquiry on the satisfaction of users with bibliobus services, but also the employees themselves in the entire organizational library. The paper presents the results of user research in which the service library services of the City Library „Nikola Zrinski“ Čakovec are satisfied. The obtained results will serve as a further stimulus and backbone for which better bibliobus services will be useful for mutual satisfaction of both users and the same employees.

Keywords: bibliobus, Republic of Croatia, „Nikola Zrinski“ Čakovec City Library, Međimurje County, user satisfaction survey with bibliobus services, employee survey

